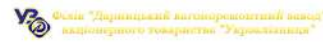

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

МАТЕРІАЛИ

двадцять першої науково-практичної міжнародної конференції
*«Міжнародна транспортна інфраструктура,
індустріальні центри та корпоративна логістика»*
(5-6 червня 2025р. м. Харків, Україна)

MT.KART.EDU.UA

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ
ТРАНСПОРТНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»
CONSERVATOIRE NATIONAL DES ARTS ET MÉTIERS (FRANCE)
INSTITUTE OF AUTOMATIC CONTROL TELEMATICS OF
TRANSPORT (POLAND)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ НАН УКРАЇНИ

Матеріали

*Двадцять першої науково-практичної
міжнародної конференції*

**«МІЖНАРОДНА ТРАНСПОРТНА
ІНФРАСТРУКТУРА,
ІНДУСТРІАЛЬНІ ЦЕНТРИ ТА
КОРПОРАТИВНА ЛОГІСТИКА»**

(5 - 6 червня 2025р. м. Харків)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: *Панченко С.В.*, д.т.н., проф., ректор Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Заступники голови: *Каграманян А.О.*, к.т.н., доц., проректор з науково-педагогічної роботи .Українського державного університету залізничного транспорту (Харків);
Дикань В.Л., д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Секретаріат:

Толстова А.В. к.е.н., доц., доцент кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Шаповал Г.В. к.т.н., доц., заступник декана з денної форми навчання Факультету УПП Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

Примаченко Г.О. к.т.н., доц., доцент кафедри транспортних систем та логістики Українського державного університету залізничного транспорту (Харків).

УДК 330.131.7

**МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ
УПРАВЛІННЯ ВАЛЮТНИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ПРИ
ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

**METHODOLOGICAL APPROACHES TO DEVELOPING A
STRATEGY FOR MANAGING FOREIGN EXCHANGE RISKS OF AN
ENTERPRISE WHEN CARRYING OUT FOREIGN ECONOMIC
ACTIVITIES**

*канд. екон. наук, доц. О.П. Подра, канд. екон. наук, доц. Н.Я. Петришин
Національний університет «Львівська політехніка» (м. Львів)*

*PhD in Economics, Associate Professor Olha Podra,
PhD in Economics, Associate Professor Nataliia Petryshyn
Lviv Polytechnic National University (Lviv)*

Формування ефективної стратегії управління валютними ризиками підприємства потребує комплексного методичного підходу, що враховує специфічні особливості функціонування та ресурсної бази. Сучасна теорія ризик-менеджменту пропонує декілька концептуальних підходів до розроблення такої стратегії, кожен з яких має свої переваги та обмеження при застосуванні на підприємствах.

Системний підхід до розроблення стратегії управління валютними ризиками підприємств при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) передбачає розгляд підприємства як складної соціально-економічної системи, де валютні ризики є невід'ємним елементом зовнішнього середовища, що впливає на всі аспекти діяльності організації. Даний підхід ґрунтується на принципах системності, комплексності та взаємозв'язку між різними елементами стратегії. Так, системний підхід дозволяє забезпечити узгодженість стратегії управління валютними ризиками із загальною корпоративною стратегією підприємства та оптимізувати розподіл обмежених ресурсів між різними напрямками ризик-менеджменту.

Процесний підхід акцентує увагу на послідовності етапів розроблення та реалізації стратегії управління валютними ризиками. Методологія процесного підходу включає п'ять основних стадій: ідентифікацію валютних ризиків, їх кількісну та якісну оцінку, розроблення альтернативних стратегій, вибір оптимальної стратегії та моніторинг її реалізації. Кожна стадія характеризується специфічним набором методів, інструментів та критеріїв оцінки ефективності.

Ситуаційний підхід до розроблення стратегії управління валютними ризиками базується на принципі відповідності обраної стратегії конкретним умовам функціонування підприємства. Згідно з даним підходом, не існує універсальної стратегії управління валютними ризиками, яка була б оптимальною для всіх підприємств. Ефективність стратегії залежить від множини внутрішніх та зовнішніх факторів, включаючи галузеву специфіку, розмір підприємства, географічну структуру його діяльності, ЗЕД, фінансовий стан та рівень толерантності до ризику.

Стратегічне планування управління валютними ризиками підприємств при здійсненні ЗЕД повинно ґрунтуватися на чітко визначених принципах та критеріях. Принцип економічної доцільності передбачає, що витрати на реалізацію стратегії управління валютними ризиками не повинні перевищувати потенційні втрати від реалізації цих ризиків. Принцип збалансованості вимагає оптимального співвідношення між рівнем захисту від валютних ризиків та вартістю такого захисту. Принцип адаптивності означає здатність стратегії до модифікації відповідно до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства.

Методика розроблення стратегії управління валютними ризиками включає декілька послідовних етапів. На етапі стратегічного аналізу здійснюється комплексна діагностика валютного середовища підприємства, яка включає аналіз структури валютних потоків, ідентифікацію джерел валютних ризиків та оцінку їх потенційного впливу на фінансовий стан організації. Особливу увагу слід приділити аналізу чутливості фінансових результатів підприємства до змін валютних курсів та визначенню критичних рівнів коливань, за якими втрати стають неприйнятними.

Етап стратегічного вибору передбачає формування альтернативних варіантів стратегії та їх порівняльну оцінку за встановленими критеріями. Основними типами стратегій управління валютними ризиками є: стратегія уникнення ризику, стратегія прийняття ризику, стратегія передачі ризику та стратегія зниження ризику. Для більшості підприємств малого та середнього бізнесу найбільш прийнятними є комбіновані стратегії, що поєднують елементи різних підходів залежно від специфіки конкретних валютних операцій та наявних ресурсів.

Етап реалізації стратегії включає розроблення операційних планів, встановлення процедур контролю та моніторингу, а також підготовку персоналу до виконання завдань з управління валютними ризиками. Ключовим елементом успішної реалізації стратегії є створення системи раннього попередження про зміни валютного середовища та механізмів оперативного реагування на такі зміни.

Ефективність розробленої стратегії управління валютними ризиками повинна оцінюватися за допомогою системи ключових показників ефективності, що включають як фінансові, так і нефінансові індикатори. До основних показників відносяться: рівень волатильності валютних доходів, відносна вартість хеджування, коефіцієнт ефективності хеджування та показники фінансової стійкості підприємства в умовах валютних коливань.

[1] Бутенко О. П. Механізми управління валютними ризиками підприємств АПК України в умовах геополітичної нестабільності / О. П. Бутенко, О. В. Кот, В. О. Козуб // Ефективна економіка. – 2025. – №5. – С.1-20

[2] Кириченко О. М. Управління валютними ризиками при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності / О. М. Кириченко, А. В. Поліщук // Ефективна економіка. – 2022. – № 8. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.8.33>

УДК 33.016.62:004.9

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УПРАВЛІННІ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

ECONOMIC EFFICIENCY OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE USE IN ENTERPRISE RESOURCE MANAGEMENT IN UKRAINE

Ю.Б. Потюк аспірант, асистент

Національного університету «Львівська політехніка» (м. Львів)

Y. B. Potiuk PhD Student, Assistant

Lviv Polytechnic National University (Lviv)

У сучасному світі цифрової трансформації штучний інтелект (ШІ) перетворюється на потужний стратегічний інструмент для оптимізації управлінських процесів та підвищення економічної ефективності підприємств. Особливо актуальним це питання стає для українських компаній, які функціонують в умовах економічної нестабільності, дефіциту інвестицій та високої конкуренції на міжнародних ринках.

Упровадження технологій штучного інтелекту в управлінські процеси підприємств відкриває нові можливості для оптимізації ресурсів, зниження витрат, підвищення точності прогнозування та автоматизації прийняття рішень. Це особливо важливо в контексті адаптації до глобальних трендів, включаючи розвиток індустрії 4.0, цифрової економіки та принципів сталого розвитку.[1;2;3]

Під економічною ефективністю розуміють співвідношення між